

СОФІЯ КИЇВСЬКА РЕПРЕЗЕНТУЄ МИСТЕЦТВО ПРИКАРПАТТЯ

В рамках проекту “Скарби музеїв України на святій землі Софії Київської” вперше у виставкових залах Національного Заповідника “Софія Київська” були представлені унікальні твори сакрального мистецтва XVII — поч. XX століть, а також гуцульські писанки, святковий одяг, речі побуту горян, гобелени та сучасний розпис на шовку з Івано-Франківщини.

Зокрема, на виставці “Галицька ікона” відвідувачі мали можливість оглянути тридцять мистецьких творів — ікон з колекції Івано-Франківського краєзнавчого музею, яка сформувалася в основному за часів радянської доби під час руйнування церков. Найдавніші експонати датовані XVII століттям. Це чудотворна ікона “Богородиця Одигітрія”, ікони: “Стрітення Господнє”, “Введення в храм Пресвятої діви Марії”, “Тайна вечеря”, “Деїсус”, “Святий Ілля”.

Галицька ікона XVII–XVIII століть вирізняється особливою емоційністю святих образів, їхньою близькістю до глядача, до людини в молитві.

Цікаве неорганічне злиття візантійського канону та парадного примітиву прослідковується в іконах “Тамна Вечеря”, “Пророк Ілля”, “Три святителі”, які умовно можна віднести до іконописного осередку, сформованого на теренах селища Космач.

Заслужують на увагу твори “Святитель Миколай” та “Собор Архістратига Михаїла” невідомого майстра. У цих роботах повною мірою відстежуються впливи на українську ікону європейського академічного мистецтва.

Особливий інтерес викликає ікона кінця XIX — початку XX століть “Святий Кирило і

Уляна Головчанська

Весільний одяг гуцулів

Мефодій”, виконана на полотні олійними фарбами.

До унікальних експонатів належить ікона “Богородиця з Ісусом” Модеста Сосенка, одного із засновників так званого неовізантійського стилю. Робота має виразне декоративне трактування: локальні кольорові плями підкреслюють площинне моделювання форм, золочене тло, орнаментальні елементи та інше.

Самобутнє відтворення Страстей Христових притаманне рельєфній пластиці майстра — різьбяр І. Прокіпа.

Реставрацію цих ікон проводили прикарпатські художники-реставратори Микола Канюс та Валерій Твердохліб.

Виставку “Карпатський світ” представив Коломийський музей народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Й.Кобринського, який справедливо вважають перлиною культурного надбання не лише Прикарпаття, але й всієї України.

Жителі та гості Києва ознайомилися з автентичною культурою горян, побачили святковий одяг, весільні вінки та перемітки¹, металеві згарди², різьблені хрести та свічники, кахлі³, керамічні збанки⁴ та миски⁵, рушники, верети⁶ та ліжники⁷.

Колористика сюжетних мотивів гуцульського кахлю, а також мисок, збанків, тарелів захоплює оригінальністю, естетикою, невимушеністю творення, різноманітністю зображень і сюжетних мотивів.

З різьбленими свічниками — трійцями та боклагами⁸ гуцул йшов у Різдвяний вечір

вклонитися живому вогню і свяченій воді, щоб впродовж такого довгого року під їхньою опікою і силою, освяченою прадідівською пам'яттю, оберігати всю свою родину і господарку від лиха та наглої смерті.

Вишивка на одязі та рушниках зачаровує

свою неповторністю, безліччю узорів, технік виконання, магією орнаментальних мотивів.

Однак найширше розкривають історію карпатських орнаментів писанки, які були представлені на виставці колекцією єдиного у світі музею Писанки.

Біля шестисот писанок Чернівецької, Закарпатської, Івано-Франківської областей України, а також із Канади, Франції, США заворужували відвідувачів мистецьким виконанням, архаїчністю та розмаїттям орнаментів. Адже писанка була не просто красивим предметом, що прикрасив інтер'єр, але й магічним оберегом нації проти будь-яких негараздів, символом життя, добра, надії, її філософії та культури.

Відвідувачі Софії Київської мали можливість також ознайомитися з роботами заслуженого діяча мистецтв України, члена Національної спілки художників України, доцента кафедри дизайну Інституту мистецтв Прикарпатського університету ім. Василя Стефаника Богдана Івановича Губалія.

Ім'я Богдана Губалія добре відоме серед шанувальників мистецтва як майстра ручного гобелену. Його творчість відзначена у відомому альбомі “Двісті імен. Декоративне мистецтво кінця ХХ століття”, багатьма нагородами та дипломами, а за гобелени — “Княжа гора”, “Розп'яття”, “Зустріч” — він удостоєний

¹ Перемітка — головний убір заміжніх жінок, що має форму довгого полотнища, кінці якого заткані узором. Вироблялись з найкращого сорту лляної пряжі.

² Згарди — жіноча металева нашийна прикраса.

³ Кахлі — керамічна плитка для облицювання печей.

⁴ Збанок — керамічний посуд для рідин.

⁵ Миска — посуд для їжі.

⁶ Верета — широка (з двох або одного шматків) тканина з лляного, вовняного або конопляного прядива.

⁷ Ліжник — вовняна домоткана ковдра, або покривало на ліжку з овечої вовни.

премії імені Василя Стефаника в номінації “Декоративно-прикладне мистецтво”.

У своїх роботах художник звертається до витоків народного ремесла, використовує символіку знаків і кольору, простоту прийомів виконання. В них чітко сформовані художні ідеї.

Б. Губаль — є не тільки майстром ручного гобелену, але й прекрасно володіє технікою холодного батіку. Його твори — “Країна чудес”, “Казкова тиша”, “Спогади”, “Сно-

видіння” та інші постали перед глядачами на виставці як виняткове мистецьке явище.

Навіть для тих, хто добре знає митця, при всій фантазії уявити щось подібне дуже складно.

Тому його роботи цінують і зберігають музеї Івано-Франківська, Казані, Львова, Хмельницького, Дрогобича, Києва, Вінніпега, Торонто, а також у Великобританії, Франції, США, Чехії, Канаді, Ізраїлі, Татарстані, Росії, Фінляндії, Кореї.

УКРАЇНСЬКА ПИСАНКА КРІЗЬ ПРИЗМУ ДИЗАЙНУ

Всі фото автора

Валентина Залуніна

Національне мистецтво України в український побут! — під таким гаслом готувалася Великодня виставка “Писанковий оберіг” (з 17.04 по 26.05.2008 рр.) у контексті “Писанка крізь призму дизайну” в “Печерській галереї” Культурологічного центру Українського товариства охорони пам’яток та культури дизайнерами Валентиною Залуніною і Роксоланою Пономаренко (м. Володимир-Волинський Волинської обл.). Вони запросили до співпраці двох писанкарок, своїх землячок Оксану

Білик та Лесю Дембровську. Ця експозиція відбулася у Києві за сприяння проректора Інституту реклами Євгена Антоновича.

На виставці було поєднано писанкарство, яке демонстрували Валентина Залуніна, Оксана Білик та Леся Дембровська та флористика Роксолани Пономаренко. Писанка подавалася не просто як витвір мистецтва, а як елемент дизайну, який несе в собі певне енергетичне навантаження і яке характерне для нашого народу, для нашої ментальності, для нашої місцевості і